Bijlage jakobskruiskruid, verspreiding en regelgeving in EU.

Voor Verenigd Koninkrijk, België, Duitsland en Denemarken is informatie ingewonnen op de volgende vragen:

1. Is er sprake van toename van deze soort en zo ja, in welke mate en op welk type terreinen? (natuurterreinen, bermen, landbouwgronden, (paarden-)weiden)

- **Verenigd Koninkrijk**: Lokaal is er zeker her en der nog sprake van toename, n.m. op terreinen waarop steeds minder intensief beheer plaatsvindt. Of de soort landelijk nog toeneemt is niet bekend. De “Weeds Act” (1959) heeft de verspreiding echter ook niet doen afnemen, mogelijk wel enigszins afgeremd.
- **België**: De situatie is vergelijkbaar met Nederland. Het jakobskruiskruid is in heel België (m.u.v. delen van de Ardennen) overal en altijd al een algemeen voorkomende plant. Net als hier vindt echter ook lokaal een sterke toename plaats als gevolg van veranderend beheer en soms inzaai in bermen en natuurterreinen. Het type terreinen waar de plant voorkomt is ook vergelijkbaar met Nederland.
- **Duitsland**: Over heel Duitsland gezien waarschijnlijk minder dan in Nederland, maar in sommige deelstaten min of meer vergelijkbaar. Zeker in Nordrhein-Westfalen (NRW). Ook hier vooral op paardenweiden, braakliggende landbouwgronden en wegbermen. In de wegbermen vooral sinds men gestopt is met chemische onkruidbestrijding.
- **Denemarken**: Ook in Denemarken is vanaf 1990 een toename vastgesteld. Dit wordt toegeschreven aan de “set aside” (braaklegging) en natuurontwikkeling op landbouwgronden.

2. Is het jakobskruiskruid (in verband met zijn giftigheid voor vee en toename van de verspreiding) onderwerp van discussie en zo ja, in welke mate?

- **Verenigd Koninkrijk**: In de afgelopen jaren heeft de discussie geleid tot actualisering van de regelgeving (“Weeds Act”) en verschillende publiciteitscampagnes.
- **België**: Niet op overheidsniveau. Wel is de Minister van Leefmilieu, Energie en Natuur van Vlaanderen op 5 september j.l. hierop aangesproken. Die verwees de verantwoordelijkheid vooralsnog door naar de federale regering.
- **Duitsland**: Er is weinig ophef over dit onderwerp, maar onlangs heeft de 'Landwirtschaftskammer Nordrhein-Westfalen' dit onderwerp ter discussie gesteld. In deze staat is er een soortgelijke toename van de verspreiding als in Nederland. In de andere deelstaten speelt dit onderwerp veel minder.
- **Denemarken**: Dit onderwerp speelt niet of nauwelijks op landelijk niveau.De boeren zijn zich wel bewust van de gevaren die het jakobskruiskruid met zich brengt en de noodzaak van bestrijding.

3. Is er regelgeving (bestaand of in ontwikkeling) inzake beheer of bestrijding van giftige en/of hinderlijke wilde planten en over Jakobskruiskruid in het bijzonder? Zo ja, wat houdt deze in?

- **Verenigd Koninkrijk**: Ja er is landelijke wetgeving in de vorm van de “Weeds Act”uit 1959, de “Ragwort Control Act 2003”, “Code of Practice to Prevent the Spread of Ragwort” en de "New guidence on the disposal of the poisonous plant ragwort". Hierin worden zowel verantwoordelijkheden voor veehouders (ook particulieren), aanbieders van hooi en kuilvoer als van overige grondeigenaren vastgelegd. Tevens bestaat er duidelijke regelgeving t.a.v. de kwaliteit van te koop aangeboden veevoer (waaronder hooi en kuilvoer).
- **België**: Nee, er is geen specifieke regelgeving en ook niet in ontwikkeling. Niet op federaal niveau en ook niet op gewestelijk niveau (Vlaanderen, Wallonië). Wel kan op

basis van algemene regelgeving de aanwezigheid van jakobskruiskruid in diervoeder beschouwd worden als "botanische onzuiverheid" en kunnen eventueel maatregelen genomen worden. Jakobskruiskruid staat niet op “de lijst van te bestrijden organismen”. België heeft een Distelverordening (vergelijkbaar met die in Nederland) die in veel gemeenten ook streng nageleefd wordt.

- **Duitsland**: Er is voor het jakobskruiskruid op Bondsniveau geen specifieke regelgeving en voor zover bekend ook niet bij één van de deelstaten. Zelfs niet bij de deelstaat Nordrhein-Westfalen waar de discussie over dit kruid nog de meeste aandacht lijkt te krijgen.
- **Denemarken**: Nee er is geen regelgeving op dit gebied.

4. Bestaan er convenanten cq afspraken over het beheer van giftige en/of hinderlijke wilde planten en over jakobskruiskruid?

- **Verenigd Koninkrijk**: Vanwege de wettelijke regels zijn die overbodig. Wel zijn er verschillende samenwerkingsverbanden tussen o.a lagere overheden, natuurbeherende organisaties en vrijwilligers om op openbare terreinen het jakobskruiskruid te bestrijden.
- **België**: Nee, voor zover bekend niet.
- **Duitsland**: Nee, voor zover bekend niet.
- **Denemarken**: Nee. Er worden wel voorlichtingsadviezen gegeven om de “set aside” voor zaadzetting te maaien.

5. Welke ministerie(s) en/of instanties zijn voor dit vraagstuk verantwoordelijk. en tot welke contactpersonen kan men zich indien nodig wenden voor nadere informatie?

- **Verenigd Koninkrijk**: DEFRA in “samenspraak” met o.m. British Horse Society
- **België**: Voor de aanwezigheid op cultuurland en de veiligheid van de voedselketen is het federale niveau bevoegd, voor de aanwezigheid in de vrije natuur zijn de gewesten bevoegd. Voor Vlaanderen zijn dit het Ministerie van Leefmilieu, Energie en Natuur en het Ministerie van Landbouw en Visserij
- **Duitsland**: Op Bondsniveau kan men zich wenden tot het Bondsministerie voor Voeding, Landbouw en Consumentenbescherming. Bij de deelstaten tot de Landwirtschaftkammers.
- **Denemarken**: Onbekend

Toelichting op de bestaande regelgeving in Verenigd Koninkrijk.

De “Weeds Act” uit 1959 verplicht eigenaren of gebruikers van grond om zich in te spannen om te voorkomen dat anderen hinder ondervinden van een vijftal eventueel aanwezige onkruiden op hun grond, waaronder jakobskruiskruid (daarnaast Speer- en Akkerdistel en Krul- en Ridderzuring).

De “Ragwort Control Act 2003” regelt o.a. dat er een “Code of Practice” (“gedragscode”) opgesteld zal worden, waarmee getoetst kan worden of voldaan is aan de verplichting uit de “Weeds Act” aangaande jakobskruiskruid. Dit op initiatief van de “British Horse Society” en in 2003 als “wet” aangenomen.

De “Code of Practice to Prevent the Spread of Ragwort” (2005) geeft richtlijnen om te bepalen hoe groot het risico voor uitbreiding naar weilanden en dergelijke is, of er actie ondernomen moet worden en adviseert landeigenaren over de beste methode om jakobskruiskruid uit de weg te ruimen en/of de meest effectieve manier om het kruid onder controle te houden.

De "New guidence on the disposal of the poisonous plant ragwort" (2005) geeft allerlei aanbevelingen over hoe om te gaan met verwijderde jakobskruiskruid planten (al of niet met bloemen en zaden). Met name om te voorkomen dat zaad zich alsnog kan verspreiden (bij transport of via compost) en om te voorkomen dat verzamelde planten alsnog door vee kan worden opgegeten (tijdens drogen, composteren, storten etc.).

Bij niet nakomen van de verplichting en geadviseerde maatregelen kan DEFRA handhavend optreden door de gewenste maatregelen op haar bevel door derden te laten uitvoeren en de kosten via een gerechtelijke procedure te verhalen op de betreffend landeigenaar. Daarover heen kunnen door de rechter boetes opgelegd worden. Deze gerechtelijke procedures blijken echter niet eenvoudig te zijn.

Het lijkt nog te vroeg om iets over het effect van de nieuwe Code of Practice te zeggen. Goede statistieken over het aantal gezondheidsproblemen, het aantal risicovolle situaties of het effect van de genomen maatregelen op de verspreiding van jakobskruiskruid ontbreken nog altijd.